

HET SLAGVELD VAN

WATERLOO

BRUSSEL? Hè, bent u in Brussel geweest? word je verwonderd gevraagd door mensen, die veel verder weggevlogen zijn. Want wie gaat er tegenwoordig nog naar Brussel? De gewone burgerman reist met een auto vol proviand — gehuurd zonder chauffeur, of van de baas of van de zaak, minstens naar Zwitserland. Brussel is voor de dagjesmensen, de vroegere Jan Boezeroen, die thuiskomend alleen maar kan vertellen van het manneke-je-weet-wel, van de vergulde gevels en van het eten dat ze gehad hebben. —

Minacht Brussel niet! Wat een heerlijke oude hoekjes en pleintjes liggen er in de buurt van de Zavelkerk! Vlug moet je er bij wezen, eer ze worden „gesaneerd”. Wat een kunstschaten bergt het museum in de Rue de la Regence en wat kun je er wandelen in het Bois de la Cambre.

Op school leerden we, dat de slag bij Waterloo beslissend is geweest voor de vrijheid van Europa;

dat daar Napoleons lot beslist en de Prins van Oranje gewond werd. De ouderen herinneren zich nog, hoe op 18 Juni de vlag van de toren woei wegens die overwinning.

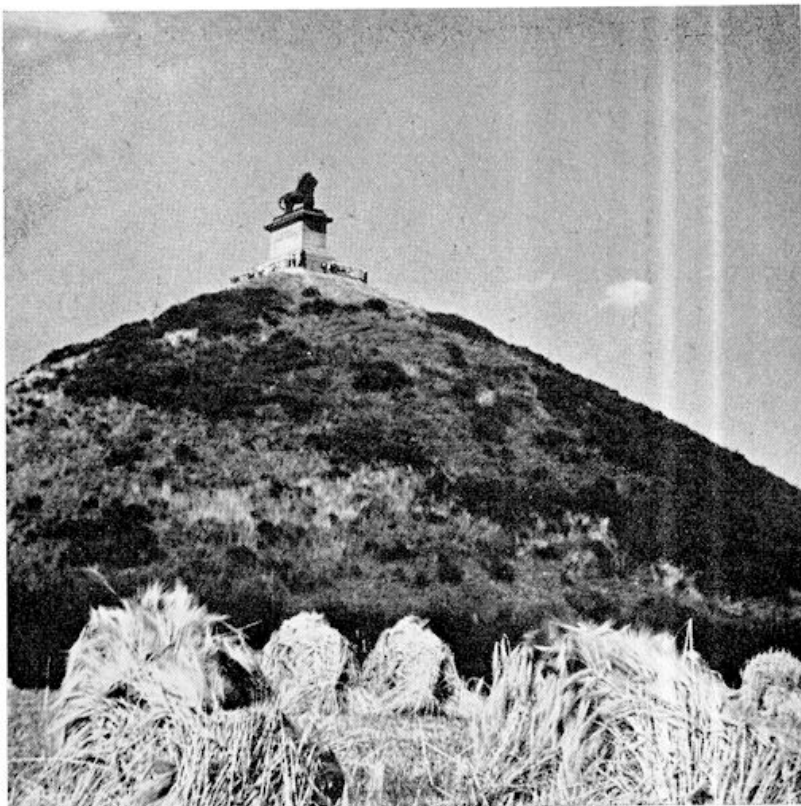
Wannêr men dat wapperen heeft stopgezet, weet ik niet, maar het gebeurde al eêr wij prinsessen hadden om te be-driekleuren. Mogelijk meenden de wijze stadsbestuurders in 1915, dat honderd jaar lang genoeg was.

Misschien hebben we in onze kinderjaren het muziekstuk van Koeneman wel horen uitvoeren, dat vijftig jaar geleden een succes-nummer was van menige militaire kapel. Of naar de bewerking van Joh. de Heer: „Het klagen der gewonden” uit „De slag bij Waterloo” zelf op het harmonium gespeeld. Maar wie, die over onze Zuidelijke grenzen trekt, neemt nog de moeite, een bedevaart te maken naar dat eens zo zegevierend en hoog-bejubelde Waterloo? Wie de eerste- en vooral de tweede wereld-

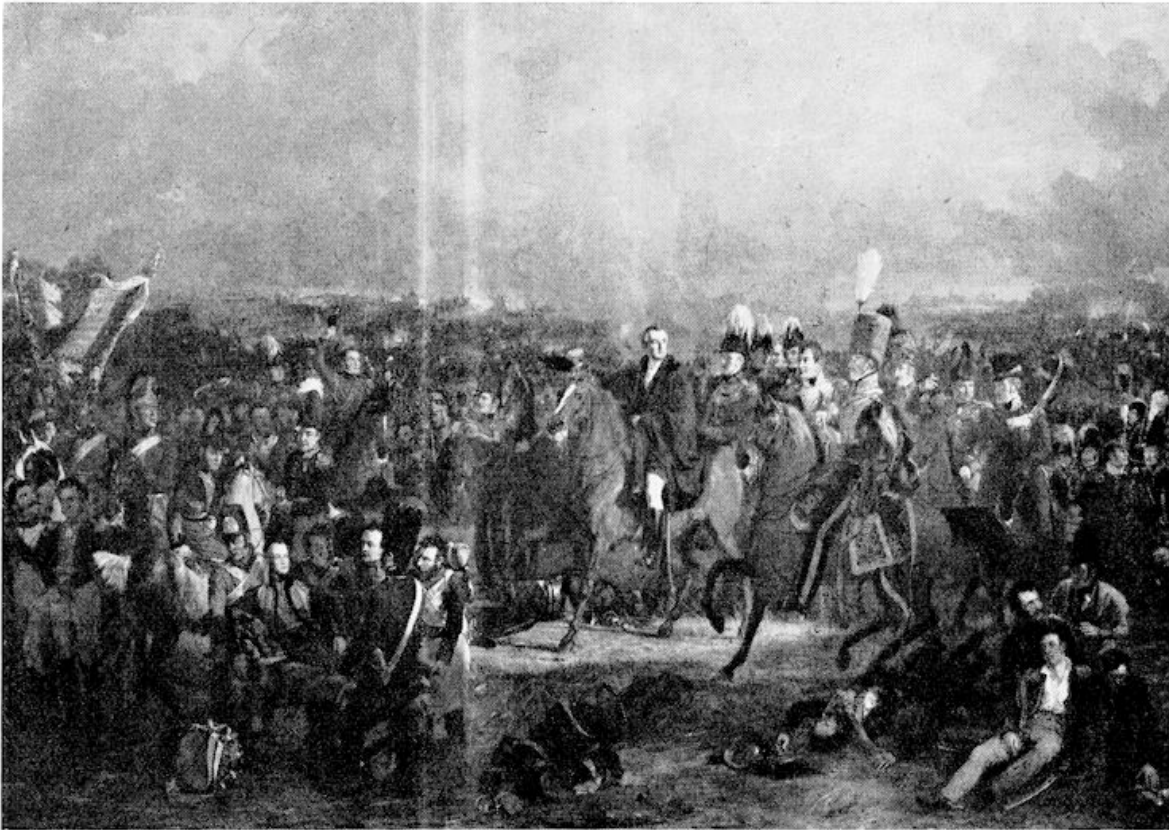
oorlog en de tijd daarna heeft meegemaakt, kijkt schouder-trekkend naar het kinderspel uit 1815, dat toen een bloedige veldslag heette. Wât zegt Napoleon nog tegen ons, die het brallen van Hitler hebben aan-gehoord?

En tóch ben ik naar Waterloo gegaan. Vanaf de Rouppe-plaats, niet ver van de Beurs, vertrekt elk half uur een elektrische tram, die u in veertig minuten naar Waterloo brengt. Of eigenlijk nog verder, want de veldslag die wij naar dit stadje genoemd hebben, werd uitgevochten bij het dorp Mont-Saint-Jean, enkele kilometers Zuidelijker dan Waterloo.

Van Brussel uit rijdt u eerst een kwartier lang door de

De leeuw van Waterloo.
Gedenkteken aan de overwinning
op Napoleon, 18 Juni 1815.
(Foto: „Belgisch Verkeersbureau
Amsterdam”)

DE SLAG BIJ WATERLOO, 18 JUNI 1815.

Het ogenblik is voorgesteld, waarop Lord Wellington, bericht ontvangende, dat het Pruisische leger op het slagveld is aangekomen, de algemene aanval beveelt. — De Prins van Oranje, door een geweerkogel gewond, wordt weggevoerd. (Schilderij van J. W. Pieneman (1779-1853) in het Rijksmuseum te Amsterdam)

volkswijken van de stad; dan komen de nieuwbouw en de vele „terrains” die „à vendre” zijn. Prachtige villa's, in grote verscheidenheid van bouwstijlen. Is België zoveel kapitaal-krachtiger, of hebben de meeste bezitters van het nationale vermogen zich rondom hun hoofdstad geconcentreerd? Het kan ook zijn, dat hier een verschil in volksaard steekt, waardoor onze landgenoten hun geld investeren in ondernemingen, terwijl de Belgen het beleggen in een villa of château.

Naarmate de tram ons verder brengt, nemen de oorlogs-herinneringen uit vroeger tijd toe. Er is een mooi, modern hotel-restaurant met terras, dat Du prince 'd Orange heet. Een garage en een drogisterij hebben eveneens die naam geadopteerd. Zou de latere koning Willem II hier misschien verpleegd zijn als gewonde en bezocht door zijn angstige moeder?

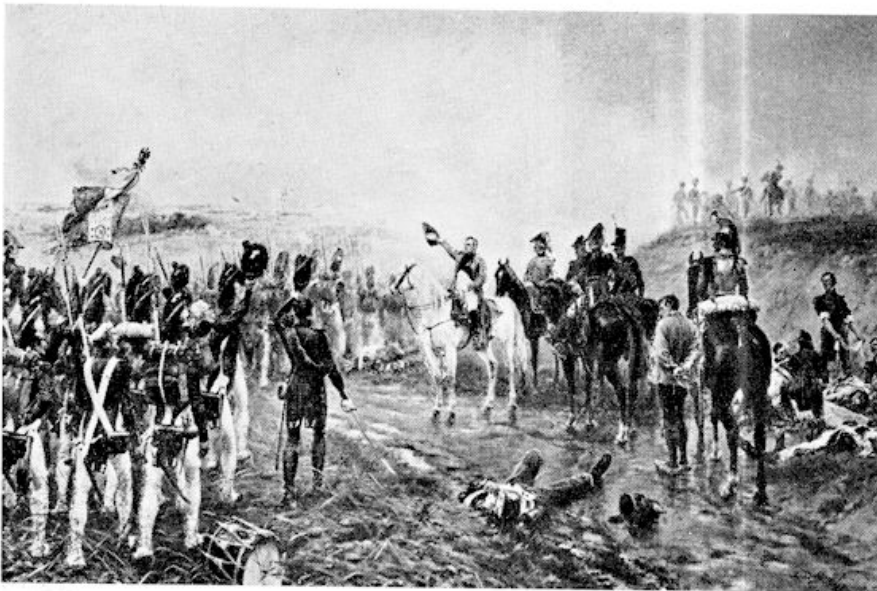
Wat verderop heet een oud huis — een heel gewone herberg: — „Bel' Alliance: Was hier werkelijk 't beroemde kruispunt, waar Blücher's troepen Wellington te hulp kwamen, zodat de krijgskans keerde?

In Waterloo — stadje met een lange straat van aaneengebouwde huizen — staat, vlak tegenover de

kerk een huis, dat als museum is ingericht. Een groot bord tegen de voorgevel attendeert er op, in 't Engels, dat binnen deze muren de Hertog van Wellington geslapen heeft in de historische nacht van zeventien op achttien Juni 1815 en dat zijn bed hier nog te bekijken valt. We nemen de tijd er niet voor af; het museum is bovendien op dit uur gesloten.

Vanuit de tram komt nu al gauw de Leeuw te zien, de Leeuw van Waterloo, die staat te kwispelstaarten bovenop een kunstmatige heuvel — een tegenhanger van de Pyramide van Austerlitz en evenals die laatste, langs een gerieflijke trap te beklimmen. Dát is nu de plaats, waar de Oranjeprins aan de schouder werd gewond.

We stappen uit bij de historische herberg Le Bivouac, waar eens de staf van Napoleon logeerde en de grote keizer het legerplan uitstippelde. Een man „uut 'et Waolenpays”, met een verweerd gezicht, staat, in de uniform van Napoleon's Grenadiëren, voor de ingang van het restaurantje. De jas hangt hem veel te lang, de epauletten druipen van zijn schouders af en lage bruine schoenen steken uit onder de opgestroopte broekspijpen. Maar Frans

Het laatste optrekken van Napoleon's garde bij Waterloo.
(Foto: Archief Lichtbeelden-instituut, Amsterdam)

van Waterloo. In „Le Bivouac” draait ook een film, waarin de veldslag wordt gereconstrueerd. We gaan die zien, maar het leven van Napoleon is daarin hoofdzaak en verfilmd van Elba af tot zijn bijzetting in de Dôme des Invalides toe: de film eindigt met een apotheose ter verheerlijking van de „Dwingeland”.

Zal na een eeuw iets dergelijks vertoond worden over de „tyrannen”, die onze tijdgenoten zijn geweest?

★

praten — dat doet-ie. Neen, de echte grenadiers, zoals Heine ze bezong, zijn kerels van ander kaliber geweest.

Alles is hier op 't tourisme ingericht. De pyramide met de Leeuw — eervolle attentie! — ligt er maar zo'n beetje sjofel bij. Een overvloed van souvenirs is te koop in l' Auberge Historique Le Bivouac; mesjes en bordjes met de keizerlijke afbeelding; zelfs melkkannetjes voor huishoudelijk gebruik. Napoleon te paard of in peinzende houding. Wonderlijk: dit lijkt meer op een bedevaartsoord ter verheerlijking van de grote keizer dan een plek, waar men dankbaar denkt aan Europa's bevrijding en aan de Held

Voor ons, Noord-Nederlanders vréemd, maar na een eeuw toch begrijpelijk, dat België minder enthousiast is over Waterloo dan wij.

Achtthonderd en vijftien bracht ons Oranje als soeverein vorst in 'n koninkrijk, dubbel zo groot als de oude republiek; een grondwet en volksvrijheden; een keizerlijke bruid voor de gevierde troonopvolger. Maar aan België bracht Waterloo de ongewenste

vereniging met een staat van andere godsdienst en met andere belangen, terwijl het nog vier en twintig jaar lang moest wurmen eer het als zelfstandig koninkrijk werd erkend.

Wie dat bedenkt, kan het onze Zuiderburen niet al te kwalijk nemen, dat zij meer belangstelling hebben voor hún jubelpark dan voor óns Waterloo.

Vlucht van Napoleon en het Franse leger na de slag bij Waterloo, 18 Juni 1815.

(Foto: Archief Lichtbeelden-instituut, Amsterdam)